

historieteoretikere, thi uden en sådan lovteori kommer man ikke frem til almen-gyldige resultater.

I min vurdering kan Tutttles analyse af Diltheys historieteori ikke betragtes som et væsentligt bidrag til den nyere Diltheyforskning. Klar og velskrevet er den ikke, og hvad vigtigere er, den er ikke tilstrækkeligt dybtborende. I Tutttles analyse kommer den interpretative forståelse til at få et alt for intuitionistisk præg. Dette hænger i min vurdering sammen med, at Tuttle ikke klart har erkendt, at der i Diltheys skrifter findes både en erkendelsesteoretisk, en psykologisk og en logisk analyse af den interpretative forståelse, og han kommer derfor til at overbetone det psykologiske aspekt på de andres bekostning. Tutttles analyse må også karakteriseres som værende mangelfuld. I sin behandling af Diltheys teori om den interpretative forståelse behandler han således ikke problemet om den hermeneutiske cirkel eller problemet om »forudforståelse« i alt interpretativt arbejde. Dette hænger formentlig sammen med, at Tuttle ikke i sit arbejde har benyttet sig af den nyere tyske Diltheyforskning, og at han stort set udelukkende tolker Diltheys ideer i forhold til de problemstillinger, der anses for at være væsentlige i den analytiske historieteori.

Traditionelt bliver Dilthey i den angelsaksiske verden opfattet som en typisk repræsentant for en idealistisk og intuitionistisk historieteori. Dette er bestemt en opfattelse, der skal og bør revideres. Tutttles bog er et bidrag, der i sin intention peger i den rigtige retning, men på grund af dens væsentlige mangler formår den ikke på afgørende vis at aflive den angelsaksiske Diltheyopfattelse. Dette må beklages, men det er samtidig forståeligt, da det er en yderst vanskelig opgave præcist og korrekt at forstå en tænker, der hører hjemme i en filosofisk tradition, der på fundamentale punkter er forskellig fra ens egen.

BERNARD ERIC JENSEN

RAGNHILD HATTON and M. S. ANDERSON (Eds.): *Studies in Diplomatic History. Essays in memory of David Bayne Horn*. London, Longmans, 1970. xiv, 384 s. 75 sh.

Den foreliggende bog, bestående af nitten historikers bidrag, skulle oprindeligt have været udgivet som et festskrift til D. B. Horn, professor i *Modern History* i Edinburgh med speciale i det 18. århundredes diplomatiske historie. Efter Horns død i 1969 blev bogen i stedet for udgivet som et mindeskrift.

Bortset fra det første bidrag af Denys Hay om Horns videnskabelige karriere drejer alle bogens afhandlinger sig om udenrigspolitisk historie eller emner nært beslægtet hermed. Flertallet af bidragyderne er englændere eller skotter, men der er også bidrag fra to tyske, en italiensk og en amerikansk historiker. Det er selvsagt en umulig opgave her at komme ind på en egentlig omtale af de mange forskellige emner, der her er behandlet. Hovedparten falder i det 18. århundredes historie, mens tre bidrag beskæftiger sig med problemer inden for det 17. århundrede, to i det 19., to i det 20. århundrede, samt endelig ét meget bredt emne, »Diplomacy« af Herbert Butterfield. Ikke alle bidragene er lige vægtige, og nogle bærer præg af at være skrevet til lejligheden på grundlag af overskudsstof fra andre arbejder. Butterfields essay hører således til de

mere tyndbenede. Der er dog også udmærkede afhandlinger, f.ex. M. S. Anderson, »Eighteenth-Century Theories of the Balance of Powers«, W. Mediger, »Great Britain, Hanover and the Rise of Prussia« og E. Robertson, »Mussolini and Ethiopia: The Prehistory of the Rome Agreements of January 1935«. Sidstnævnte vil i øvrigt komme til at indgå i en større afhandling om Mussolinis udenrigspolitik.

Af særlig interesse for danske historikere er M. Roberts, »Great Britain, Denmark and Russia, 1763-1770« og Stewart Oakley, »Gustavus III's Plans for War with Denmark in 1783-1784«.

BENT JENSEN

GÖRAN RYSTAD, SVEN TÄGIL: Internationell historia 1. Problem i modern historia. Lund, Studentlitteratur, 1970. 185 s. 14,30 sv. kr.

GÖRAN RYSTAD: Amerika. Problem i modern historia. Lund, Studentlitteratur, 1969. 183 s. 14,30 sv. kr.

MAGNUS MÖRNER: Latinamerika. Problem i modern historia. Lund, Studentlitteratur, 1970. 213 s. 17,15 sv. kr.

De tre små bøger omhandler helt forskellige emner, men de er opbygget efter det samme mønster. Hver bog belyser udvalgte spørgsmål inden for det pågældende emne ved uddrag af artikler og bøger af forskellige forskere.

De svenske udgivere har valgt at begrænse antallet af de problemer, de vil belyse, meget stærkt. Bindet om international historie behandler kun to problemer, nemlig debatterne omkring udbruddet af de to verdenskrige. Amerika-bindet behandler borgerkrigen, den spansk-amerikanske krig, progressivismen og frontier-problemet, mens Latinamerikabindet behandler det brasilianske kejserdømmes fald, den mexikanske revolution 1910, militarismen i Latinamerika og Argentina efter 1930.

Det er således en ganske hårdhændet begrænsning, der er sket i udvalget, og mange vil sikkert ikke være helt enige med udgiverne i deres valg af problemer. Men til gengæld er der blevet plads til en virkelig udførlig behandling af de valgte problemer. Udbruddet af første verdenskrig, som er det problem, der har fået den største plads, omfatter således foruden 14 sider indledning 10 forskellige bidrag på ialt 84 sider. Også de øvrige problemer får en ganske dybtgående og alsidig belysning. Bøgerne vil være særdeles anvendelige til undervisning på forskellige trin, netop fordi det er muligt at fordybe sig i baggrunden for, at forskellige historikere når frem til forskellige tolkninger af de samme fænomener.

NIELS AMSTRUP

A. S. KAN: Istorija skandinavskich stran (Danija, Norvegija, Švecija). (De skandinaviske landes historie (Danmark, Norge, Sverige)). Moskva, Izdatel'stvo »Vysšaja škola«, 1970. 326 s. Ill. 3 kort. 91 kop.

A. S. Kan, der må betragtes som en af de ledende yngre sovjetiske skandinavister, bidrager med denne bog til yderligere at befæste sin position. Der er tale om en lærebog for studerende med historie som speciale ved de højere lære-